

Understanding the effect of swearing in the guidance system based on the ‘Force’ category in the Holy Quran

Davood Ebrahimpoor¹ | Majed najarian² | Mehdi habibolahi³

1. PhD student in Quran and Hadith at Azad university, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran. E-mail: debrahimpooram@gmail.com
2. Corresponding Author, Assistant Professor of Arabic language and literature, Azad university, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran. E-mail: najjarian@iaufaha.ac.ir
3. Assistant Professor of language, Baqir al-Ulum University, Isfahan, Iran. E-mail: habibolahi@gmail.com

Article info.	Abstract
Article type: Research Article	One of the important concerns of Muslim thinkers in the modern era is to enrich Islamic knowledge in the light of modern sciences such as cognitive semantics, which deals with the relationship between conceptual structure and conceptualization. The aim of this research is to deeply understand the concept of swearing in the Holy Quran using the semantic method. This article, which is the result of a research, is practical in terms of its purpose, has a descriptive-inferential nature in terms of the method of analysis, and is conducted through library work. All the verses of the Holy Quran are the statistical population of this research, and the examples of this research are derived from the context of the verses in which the keywords related to swearing are located. First, the data and the primary concepts are collected in a library method. Then, by studying the interpretations of the Quran and related books, we will analyze and review each of the opinions of researchers and experts. As the result of the research show, 56 percent of the oath verses have a power schema, which is the more frequent compared to the movement and volume schema. Also, the oaths of the Qur'an are forces to guide people, and the illustration of the category of power in the conceptualization of the oaths is more tangible.
Article history: Received 04 July, 2023 Received in revised form 13 September, 2023 Accepted 13 November, 2023 Published online 22 September, 2024	
Keywords: Holy Quran, Oath, Guidance system, Force category.	

Cite this article: Ebrahimpoor, D., najarian, M., & habibolahi, M. (2024). Understanding the effect of swearing in the guidance system based on the ‘Force’ category in the Holy Quran. *Journal of Ketab-e Qayyem*, 14(2), 123-143.

DOI: <http://doi.org/10.30512/kq.2023.20107.3707>

© The author(s).

Publisher: Meybod University.

DOI: <http://doi.org/10.30512/kq.2023.20107.3707>

Extended Abstract

Introduction

One of the important concerns of Muslim thinkers in the modern era is to enrich Islamic knowledge in the light of modern sciences. Paying attention to the achievements of this knowledge, which is the result of the efforts of ancient semantics and its continuation, is inevitable in religious studies. Invoking modern semantics in the service of the Quran and religious thought has yielded some achievements. For example, by analyzing this holy book regarding one of the frequent expressions such as "oaths", the shortcomings of the ancient semantics can be eliminated and corrected. The science of "semantics", which examines the relationship between words and meaning, is, in fact, the science of studying meaning. This knowledge emphasizes the relationship between signifiers such as words, phrases, signs, and symbols and the use of meanings.

Methodology

The research method in terms of background knowledge is cognitive semantics. According to this approach, the development of concepts and propositions, metaphor, figures of speech, and linguistic and mental categorization of phenomena in the external world all take place as part of the overall process of the human cognition of the external world, and language is a tool for organizing, processing, and transmitting information. The method of collecting and analyzing the data in this study is the review of the texts related to oaths in linguistic and Quranic texts through content analysis. In this study, the thematic interpretation method is also used in a traditional way. In this method, various verses throughout the Holy Quran about a subject on various occasions are collected and summarized. From the sum of them, the Quran's view on that subject and its dimensions become clear.

Discussion

Power is one of the concepts studied in cognitive semantics. Cognitive semantics is a part of the cognitive linguistics that studies meanings. It claims that language is part of a larger human cognitive capacity and, therefore, can only explain the world as humans conceive it. Cognitive semantics is the most recent and prominent perspective among contemporary semantic theories that has developed over the past four decades. This semantic model emerged around 1980 and was founded by George Lakoff. Johnson first used the term conceptual schemas in his 1987 book *The Body in the Mind*. He explains the reason for coining the term to emphasize the bodily and sensory-motor nature of various conceptualization and reasoning structures. It believes that what we call "mind" and "body" are not separate from each other; rather, we use these terms to gain an understanding of different aspects of our experience. Imagination patterns are defined as a dynamic and recurring pattern of our perceptual and sensory-motor interaction with the environment that gives coherence and structure to experience. Conceptual schemas can be broadly divided into three types including volumetric schemas, motor schemas, and power schemas. Volumetric schemas have volume and can be thought of as a kind of container. Movement schemas have a beginning and an end and can have points in the middle of the path

that are between the two starting and ending points. Force or power schemas are the forces of resistance or barriers that a person faces along the path of movement based on his experiences. This schema has three types. Type 1: A barrier has been created in the path of movement that cannot be passed, and movement is interrupted. Type 2: There is a barrier; but the person continues on the path. Type 3: The person removes the barrier from the path of movement and continues on the path; this problem must be removed from the path by all means.

Conclusion

In this study, an attempt was made to examine the cognitive conceptualization of Quranic oaths based on the 'force' concept in verses of the Holy Quran, including 167 events in 142 verses from 54 surahs. The following results were obtained.

a) The Force category is a conceptual schema and the most important foundation of oaths in the Quran. It has three types including "obstruction", "change of direction", and "removal of obstacle".

b) Considering the frequency of schemas, 56% of the oath verses have the Force schema, which is the most frequent compared to other schemas, indicating that the oaths of the Holy Quran are considered forces for guiding humans, and the depiction of the Force in the oaths is greater than that movement and volume.

c) In the conceptualization of the oaths of the Holy Quran, the Satan stands in the way of man through "inspiration, immortals and wrongdoers", provokes man with temptation, always lies in wait to mislead him, and introduces himself as a benefactor with the promise of immortality. Unbelievers and hypocrites follow the Satan and do not cross the obstacle; they are categorized in the obstruction class.

d) "Ayman", as a word intended for Quranic oaths, is conceived in three states for three types of power schemes: breaking oaths, keeping oaths, and resolving oaths.

e) From the important schemas of Quranic oaths, the three themes of "declaration, confirmation of truth, and honoring" have been derived. The first theme is declarative and trust-building, which is one of the purposes of using oaths. In this regard, the Satan used the power schema of "advisers".

مفهوم‌سازی تأثیر سوگند در نظام هدایت بر مبنای مقوله قدرتی در قرآن کریم

داود ابراهیم پور^۱ | ماجد نجاریان^۲ | مهدی حبیب الهی^۳

۱. دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران. رایانامه: debrahimpooram@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران. رایانامه: najjarian@iaufaha.ac.ir

۳. استادیار، گروه زبان، دانشگاه باقر العلوم علیه السلام، اصفهان، ایران. رایانامه: habibolahi@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۳/۰۴/۱۴۰۲</p> <p>تاریخ بازنگری: ۲۲/۰۶/۱۴۰۲</p> <p>تاریخ پذیرش: ۲۲/۰۸/۱۴۰۲</p> <p>تاریخ انتشار: ۰۱/۰۷/۱۴۰۳</p> <p>کلیدواژه‌ها: قرآن کریم، معناشناسی شناختی، طرح‌واره‌های قدرتی، سوگند.</p>	<p>هدف: یکی از مسائل مهم اندیشمندان مسلمان در عصر جدید، غنی‌نمودن دانش‌های اسلامی در پرتو دانش‌های نوینی مانند دانش معناشناسی شناختی است که به رابطه بین ساختار مفهومی و مفهوم‌سازی می‌پردازد. هدف از پژوهش حاضر، درک عمیق و جامع از مفهوم سوگند در قرآن کریم با استفاده از روش معناشناسی شناختی است.</p> <p>روش پژوهش: این نوشتار که نتیجه یک پژوهش است، از نظر هدف کاربردی است و از جهت سطح تحلیل، برخوردار از ماهیتی توصیفی - استنباطی بوده و از جهت روش، به روش مطالعات کتابخانه‌ای متکی است. یافته‌ها: مقوله قدرتی دارای سه نوع انسداد، تغییر مسیر و حذف مانع است. نوع اول: در مسیر حرکت سدی ایجاد شده که نتوان از آن گذشت و حرکت قطع شود. نوع دوم: سد وجود دارد؛ ولی فرد به مسیر ادامه می‌دهد. نوع سوم: انسان سد را از مسیر حرکت بردارد و به حرکت ادامه دهد.</p> <p>نتیجه‌گیری: نتیجه حاصل از تحقیق این شد که ۵۶ درصد آیات سوگند، دارای طرح‌واره قدرتی است که بیشترین فراوانی را نسبت به طرح‌واره حرکتی و حجمی دارد و نشان‌دهنده این است که سوگندهای قرآن، نیروهایی برای هدایت انسان هستند و تصویرسازی مقوله قدرتی در مفهوم‌سازی سوگندهای قرآن کریم ملموس‌تر است.</p>

استناد: ابراهیم پور، داود؛ نجاریان، ماجد و حبیب الهی، مهدی. (۱۴۰۳). مفهوم‌سازی تأثیر سوگند در نظام هدایت بر مبنای مقوله قدرتی در قرآن کریم. کتاب

قیّم، ۱۴ (۲)، پیاپی: ۳۱، ۱۲۳-۱۴۳.

DOI: <http://doi.org/10.30512/kq.2023.20107.3707>

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه میبد.

۱. طرح مسئله

یکی از مسائل مهم اندیشمندان مسلمان در عصر جدید، غنی‌نمودن دانش‌های اسلامی، در پرتو دانش‌های نوینی مانند دانش «معناشناسی شناختی» است. توجه به دستاوردهای این دانش که حاصل تلاش‌های معناشناسی کهن و در ادامه آن است، امری اجتناب‌ناپذیر در مطالعات دینی است. فراخواندن معناشناسی نوین در خدمت قرآن و تفکر دینی، دستاوردهایی را به دنبال دارد. برای نمونه، با تحلیل این کتاب آسمانی در خصوص یکی از تعابیر پربسامد مانند «سوگندها»، می‌توان نواقص معناشناسی کهن را رفع و اصلاح کرد.

دانش «معناشناسی» که ارتباط میان واژه و معنا را بررسی می‌کند، در واقع، علم مطالعه معناست. این دانش بر رابطه بین دلالت‌کننده‌ها مانند لغات، عبارت‌ها، علائم و نشانه‌ها و کاربرد معانی تأکید دارد. یکی از انواع مختلف معناشناسی، «معناشناسی شناختی» است که به بررسی رابطه بین نظام مفهومی و ساختار معنایی رمزگذاری شده در زبان می‌پردازد و بازنمایی دانش (ساختار مفهومی) و سازه معنایی (مفهوم‌سازی) را بررسی می‌کند. ساختار مفهومی بر پایه فضاها یا حاکم بر آن تشکیل می‌شود. قرآن کریم دارای لایه‌های مفهومی متعدد می‌باشد و هر لایه در حکم پوستینی برای لایه دیگر است (نقی‌زاده و اورکی، ۱۳۹۵، ص ۱۲۲) و برای دستیابی به مقاصد الهی، باید این لایه‌ها و ساختارهای مفهومی را فهم کرد.

یکی از موضوعات مهم و اساسی در معناشناسی شناختی، موضوع استعاره مفهومی است. استعاره مفهومی میان دو حوزه عینی و انتزاعی، نگاشت^۱ برقرار می‌کند. حوزه عینی، حوزه مبدأ است که از تجربیات روزمره انسان برگرفته شده است و حوزه انتزاعی که همان حوزه مقصد است، بر پایه عناصر موجود در حوزه مبدأ مطرح می‌شود. به همین دلیل، استعاره مفهومی نگاشت از حوزه مبدأ به حوزه مقصد است (راسخ مهند، ۱۳۹۴، ص ۶۱). این استعاره مفهومی به کلام جسمی می‌دهد که طرح‌واره‌هایی را می‌توان برای آن تصور کرد. در این مقاله طرح‌واره‌های تصویری قدرتی مورد توجه است.

این پژوهش به چند جهت اهمیت دارد: نخست اینکه معناشناسی با رویکرد شناختی از ابزارها و دانش‌های جدید بوده که استفاده از آن تدبیری روشمند است. به علاوه، در تبیین اختلاف تعابیر، بسیار راهگشا و کاربردی بوده و نتایج آن در تفسیر آیات قرآن کریم اثرگذار است. این رویکرد با ارائه معانی و نکات نهفته در آیات، به فهم و درک جنبه‌ای دیگر از سطوح ساختار معنایی چندوجهی سوگندهای قرآن کمک می‌کند و در حقیقت، به کشف مفهوم‌سازی‌های آن منتهی می‌شود. همچنین، گستره معنایی سوگندهای قرآنی از حیث تعابیر مختلف و فراوانی در قرآن کریم با اهمیت تلقی می‌شود و در نهایت، این تحقیق زمینه انجام پژوهش‌های مرتبط را در دیگر متون دینی فراهم می‌کند. انجام این دست پژوهش‌ها می‌تواند تحلیل شناختی تعابیر قرآنی را به عنوان رویکردی نو در مطالعات معناشناسی قرآن پیشنهاد دهد؛ زیرا نکات ظریف نهفته در تعابیر مختلف قرآنی را با تحلیل شناختی نشان داده و افق دید مفسر را گسترش می‌دهد.

روش تحقیق به لحاظ دانش زمینه‌ای، معناشناسی شناختی است. طبق این رویکرد، تکوین مفاهیم و گزاره‌ها، استعاره، مجاز و مقوله‌بندی زبانی و ذهنی از پدیده‌های جهان خارج، همگی به عنوان بخشی از روند کلی شناخت آدمی از جهان خارج صورت می‌پذیرند و زبان، ابزاری برای نظم و سامان بخشی، پردازش و انتقال اطلاعات است (ر.ک: قائمی‌نیا، ۱۳۸۶، صص ۳-۲۶). روش جمع‌آوری و تحلیل یافته‌ها در این تحقیق، مرور متون مربوط به سوگند در متون زبان‌شناسی و قرآنی با استفاده از روش تحلیل محتوا است. در این تحقیق از روش تفسیر موضوعی به شکل سنتی نیز استفاده می‌شود. در این روش، آیات مختلفی که درباره یک موضوع

در سراسر قرآن مجید درباره حوادث و فرصت‌های مختلف آمده است، جمع‌آوری و جمع‌بندی می‌گردد و از مجموع آن، نظر قرآن درباره آن موضوع و ابعاد آن روشن می‌شود (ر.ک: مکارم شیرازی، ۱۳۷۴، ج ۱، ص ۲۱). تمام آیات قرآن کریم، جامعه آماری این تحقیق هستند و نمونه‌های این تحقیق نیز، بافت و سیاق آیاتی هستند که کلیدواژه‌های مرتبط با سوگند در آن‌ها قرار دارند. ابتدا اطلاعات و مواد اولیه به روش کتابخانه‌ای گردآوری شده است و با مطالعه تفاسیر قرآن و کتب مربوطه، تحلیل و بررسی هر یک از نظرات محققان و متخصصان را خواهیم آورد. در این تحقیق تلاش می‌شود برای مفهوم‌سازی سوگندهای قرآن، به پشتوانه نظریات جدید علمی فضاهای نو استخراج گردد و طرح‌واره‌های تصویری قدرتی برای سوگندهای قرآن بررسی شود. بنابراین، پژوهش حاضر در مقام پاسخ به این سؤال است که مفهوم‌سازی تأثیر سوگند در نظام هدایت بر مبنای مقوله قدرتی در قرآن کریم چیست؟

در خصوص «سوگندهای قرآن» و دانش «معناشناسی شناختی» مطالعاتی انجام شده است که به مهم‌ترین آن‌ها اشاره می‌شود:

۱. رضا نیلی پور (۱۳۹۴) در کتاب «زبان‌شناسی شناختی: دومین انقلاب معرفت‌شناختی در زبان‌شناسی»، موضوع زبان‌شناسی شناختی را تبیین نموده است.

۲. نصرالله شاملی (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «بلاغت سوگند در قرآن کریم» در مجله «پژوهش‌های اسلامی»، سعی بر تبیین هماهنگی میان سوگندها و اهداف آن‌ها به عنوان اعجاز بلاغی قرآن کرده است.

۳. نصرت‌الله فروهر (۱۳۹۰) مقاله «نگاهی به پیشینه سوگند و تقدس» در مجله «ره‌آورد گیل» را با نگاه تاریخی و قداست سوگند، تألیف نموده است.

۴. سعود، سلیمان بن علی (۱۴۲۵) در مقاله «من اسرار القسم فی القرآن الکریم» در مجله «جامعه ام القرى لعلوم الشریعة و اللغة العربیة و آدابها» به ارتباط مقسم و مقسم‌علیه پرداخته است.

۵. احمد پاکتچی (۱۳۹۵) در مقاله «بحث‌های تاریخی و فرهنگی و معناشناسی قسم‌های قرآن کریم» در مجله مطالعات تاریخی قرآن و حدیث، پژوهشی را سامان داده است که با ترکیبی از روش‌های معناشناسی تاریخی و معناشناسی فرهنگی معنای قسم را بررسی کرده است.

۶. محمود نقی‌زاده و غلامحسین اورکی (۱۳۹۵) در مقاله «تحلیل شناختی ساختار مفهومی قرآن در چارچوب نظریه فضاهای ذهنی فوکونیه» در مجله «ذهن» به مطالعه ساختار مفهومی قرآن کریم در محدوده پانزده جزء دوم می‌پردازد تا کارایی آن را در تبیین ساختارهای مفهومی قرآن ارزیابی کند.

۷. فاطمه دریس و ویسی (۱۳۹۸) مقاله «بررسی تطبیقی رویکرد معناشناختی مفسرین و رویکرد زبان‌شناسی شناختی در درک آیات مرتبط با سوره‌های مکی و مدنی» را در مجله پژوهش‌های ادبی قرآنی نوشته است.

۸. سودابه مظفری و دیگران (۱۳۹۹) مقاله «تحلیل سوره کهف بر پایه رویکرد معناشناسی معناشناختی» را در فصلنامه لسان مبین (پژوهش ادبی عربی) تدوین نموده‌اند که معنی کانونی و معانی ثانویه و طرح‌واره‌های تصویری سوره کهف را بیان کرده‌اند.

۹. فاطمه آبادی (۱۴۰۰) مقاله «مفهوم‌سازی تأثیر شیطان/ابلیس در نظام هدایت/ضلالیت بر مبنای مقوله حرکت در قرآن کریم: رویکرد شناختی» را در مجله «زبان پژوهی» انجام داده است.

۱۰. علی اسودی و سلمان آزمون (۱۴۰۲) مقاله «طرح‌واره‌های تصویری در داستان موسی علیه‌السلام و خضر علیه‌السلام در قرآن» را در مجله فصلنامه لسان مبین به چاپ رسانده‌اند.

۱۱. احمد پاکتچی (۱۳۹۸) مقاله «تحلیل زبان‌شناختی بین‌الادیانی از نگاه نذر در قرآن کریم» را در مجله کتاب‌فیم به چاپ رسانده است.

در تحقیقات ارزشمند یادشده، پژوهش مستقلی در خصوص معناشناختی سوگندهای قرآن انجام نشده است؛ ولی تحقیق پیش رو، مفهوم‌سازی سوگندهای قرآن بر مبنای مقوله قدرتی بررسی می‌شود.

۲. مفهوم سوگند در قرآن کریم با استفاده از روش معناشناسی شناختی

مقوله قدرتی یکی از انواع طرح‌واره‌های تصویری است که مورد مطالعه دانش معناشناسی شناختی قرار می‌گیرد.

۲-۱. معناشناسی شناختی

معناشناسی شناختی بخشی از جنبش زبان‌شناسی شناختی است که به مطالعه معنای زبانی می‌پردازد. معناشناسی شناختی ادعا می‌کند که زبان، بخشی از توانایی عمده‌تر شناختی بشر است و بنابراین، تنها می‌تواند جهان را آنگونه که انسان‌ها متصور می‌شوند، توضیح دهد. معناشناسی شناختی متأخرترین و مطرح‌ترین دیدگاه در میان نظریه‌های معناشناسی معاصر است که طی چهار دهه گذشته نشو و نما یافته است (سعیدی روشن، ۱۳۹۶، ص ۶۳). این الگوی معناشناسی حدود سال ۱۹۸۰م پدید آمده و پایه‌ریز آن جرج لیکاف است (نیلی پور، ۱۳۹۴، ص ۴۹).

۲-۲. طرح‌واره‌های تصویری^۱

جانسون نخستین بار در سال ۱۹۸۷م در کتاب بدن در ذهن، واژه طرح‌واره‌های تصویری را استفاده کرد (Afrashi, 2016, p51). او دلیل ابداع این اصطلاح را تأکید بر ماهیت بدن‌مند و حسی حرکتی ساختارهای مختلف مفهوم‌سازی و استدلال بیان می‌کند و معتقد است، آنچه ما «ذهن» و «بدن» می‌نامیم، جدا از یکدیگر نیستند؛ بلکه ما از این اصطلاحات بهره می‌بریم تا از جنبه‌های مختلف جریان تجربه خود درکی به دست آوریم (Johnson, 2005, p18).

معناشناسی شناختی با ارائه تعریف جدیدی از استدلال^۲، آن را ناشی از ماهیت مغز انسان و تجربه جسمانی او دانسته است (جانسون و لیکاف، ۱۳۹۸، ص ۲۰). بر پایه این تعریف، بخش عمده‌ای از نظام مفهومی انسان ماهیتی استعاری می‌یابد؛ زیرا بسیاری از مفاهیم انتزاعی که ما درک روشنی از آن نداریم، به وسیله مفاهیم تجربه‌پذیر درک می‌شوند. در این دیدگاه شناختی، استعاره یک ویژگی مربوط به سبک زبان ادبی نیست؛ بلکه ذهن دارای ماهیتی استعاری است. استعاره مفهومی^۳ در حوزه معناشناسی شناختی تعریف می‌شود. استعاره را می‌توان نگاشت^۴ سازمان یافته‌ای از حوزه مبدأ^۵ به حوزه مقصد^۶ دانست که به شکل [حوزه مقصد حوزه مبدأ است] پیکربندی می‌شود. در استعاره، قلمرو مبدأ عینی‌تر و تجربی‌تر و قلمرو مقصد انتزاعی‌تر است (آبادی، ۱۴۰۰، ص ۲۶۰). طرح‌های تصویری به صورت یک الگوی پویا و تکرارشونده از تعامل ادراکی و حسی حرکتی ما در محیط که به تجربه انسجام و ساختار می‌بخشد، تعریف می‌شود (Johnson, 2019, p17). تکرار شونده‌ای اعمالی چون حرکت کردن و حرکت دادن اشیاء و مانند آن، یعنی اینکه هم خود به شکل تکرار شونده‌ای انجام می‌دهیم و هم شاهد تکرار آن هستیم و پویایی طرح‌واره‌ها نیز به این

1. image schema
2. reosen
3. metaphors
4. mapping
5. source domain
6. target domain

معناست که الگوهای طرح‌واره‌ای با شناخت انواع جدید تجربه گسترش پیدا می‌کند. مراد از انسجام و ساخت بخشیدن به تجربه این است که طرح‌واره‌ها تجربیات ما را مقوله‌بندی^۱ می‌کند. برای نمونه، ما را قادر می‌سازد مکان‌های متفاوت با اندازه و حجم مختلف را در نظر بگیریم (Afrashi, 2016, p52).

طرح‌واره‌های تصویری را می‌توان به طور کلی به سه نوع طرح‌واره‌های حجمی^۲، طرح‌واره‌های حرکتی^۳ و طرح‌واره‌های قدرتی^۴ تقسیم کرد. طرح‌واره‌های حجمی، دارای حجم بوده و می‌توانند نوعی ظرف تلقی شوند؛ مانند تو فکر رفته یا توی همین حال خوش بمان (صفوی، ۱۳۷۹، ص ۳۷۴) یا در آیات ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَالطُّورِ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ﴾ (طور: ۵۲ / ۱-۳)؛ «به نام خداوند بخشنده بخشایشگر سوگند به کوه طور و کتابی که نوشته شده در صفحه‌ای گسترده» با توجه به حرف اضافه (فی) به نظر می‌رسد، برای آیات قرآن کریم حجم تصور شده است و کتاب قرآن کریم که هدایتگر انسان است، داخل صفحه‌ای گسترده قرار گرفته است و این صفحه گسترده بر نوشته‌ها محیط است و با طرح‌واره حرف (فی)، به خوبی نشان می‌دهد که قرآن هدایتگر از خطر و نابودی مصون خواهد بود (ابراهیم پور، ۱۴۰۲، ص ۹).

طرح‌واره‌های حرکتی دارای آغاز و پایانی است و می‌تواند در میان مسیر از نقاطی در حد فاصل میان دو نقطه آغاز و پایان برخوردار باشد. مانند رسیدیم ته قصه، برای خرید این خانه حسابی تو دست انداز افتادیم (پوراابراهیم، ۱۳۹۸، ص ۱۲۵). در آیه ﴿تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ﴾ (نحل: ۶۳ / ۱۶)؛ «به خدا سوگند، به سوی امت‌های پیش از تو پیامبرانی فرستادیم»، کلمه «إِلَىٰ» و «أَرْسَلْنَا» حرکتی بودن طرح‌واره را نشان می‌دهند و خداوند مبدأ تصور شده‌اند و امت‌ها مقصد در نظر گرفته شده‌اند (ابراهیم پور، ۱۴۰۲، ص ۶).

طرح‌واره‌های نیرو یا قدرتی، نیروهای مقاومت یا سدّی می‌باشند که انسان بر حسب تجربیاتش در مسیر حرکت با آن‌ها مواجه است. این طرح‌واره دارای سه نوع است: نوع اول: در مسیر حرکت سدّی ایجاد شده که نتوان از آن گذشت و حرکت قطع شود. نوع دوم: سد وجود دارد؛ ولی فرد به مسیر ادامه می‌دهد. نوع سوم: انسان سدّ را از مسیر حرکت بردارد و به حرکت ادامه دهد؛ هرچور شده باید این مشکل را از سر راهت برداری (صفوی، ۱۳۷۹، صص ۳۷۶-۳۷۷). در ادامه، به مثال‌های قرآنی اشاره می‌شود. مشهورترین و فراگیرترین فایده سوگند، تأکید و استوارسازی مطلبی است که برای اثبات و انجام آن، سوگند یاد می‌شود (شاملی، ۱۳۹۰، ص ۱۲۴) که ارتباط مستقیم اسلوب سوگند و مفهوم قدرت را بیان می‌کند. در این نوشتار، طرح‌واره‌های قدرتی سوگندهای خداوند، مخلوقات و شیطان در قرآن کریم بررسی می‌شود.

۲-۳. بسامد سوگندهای قرآن

در این تحقیق، ۱۶۷ سوگند بررسی شده است که در ۱۴۲ آیه از ۵۴ سوره آمده است. در مواردی، چند سوگند در یک آیه ذکر شده است. سوگندها به شیوه‌های مختلف در قرآن آمده است که قوی‌ترین ماده معنایی آن «قسم» است (پاکتچی، ۱۳۹۵، ص ۱۲).

1. categorization
2. containment
3. path
4. force

جدول ۱. فهرست آیات و سوره‌های دارای سوگند

فهرست آیات سوگند					
ردیف	سوره	محل نزول	تعداد	آیات	شماره آیه
۱	اعراف	مکه	۲	۲	۲۱-۴۹
۲	ابراهیم	مکه	۱	۱	۴۴
۳	انبیاء	مکه	۱	۱	۵۷
۴	انعام	مکه	۳	۲	۲۳-۱۰۹
۵	إنشقاق	مکه	۱	۱	۱۶
۶	آل عمران	مدینه	۵	۵	۷۷-۱۱۸-۱۸۶-۱۸۷
۷	بروج	مکه	۴	۳	۳ تا ۱
۸	بقره	مدینه	۳	۳	۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶
۹	بلد	مکه	۱	۱	۱
۱۰	تحریم	مدینه	۱	۱	۲
۱۱	تغابن	مدینه	۱	۱	۷
۱۲	تکویر	مکه	۳	۳	۱۵-۱۷-۱۸
۱۳	توبه	مدینه	۱۲	۹	۱۲-۱۳-۴۲-۵۶-۶۲-۷۴-۹۵-۹۶-۱۰۷
۱۴	تین	مکه	۴	۳	۱-۲-۳
۱۵	حاقة	مکه	۱	۱	۳۸
۱۶	حجر	مکه	۴	۲	۷۲-۹۲
۱۷	دخان	مکه	۱	۱	۲
۱۸	ذاریات	مکه	۶	۶	۲۳ و ۷، ۵ تا ۱
۱۹	روم	مکه	۱	۱	۵۵
۲۰	زخرف	مکه	۱	۱	۲
۲۱	سبأ	مکه	۱	۱	۳
۲۲	شعراء	مکه	۲	۲	۴۴-۹۷
۲۳	شمس	مکه	۱۱	۷	۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷
۲۴	ص	مکه	۲	۲	۸۲-۱
۲۵	صافات	مکه	۵	۵	۵۶-۴ تا ۱
۲۶	ضحی	مکه	۲	۲	۲-۱
۲۷	طارق	مکه	۲	۱	۱-۲
۲۸	طه	مکه	۳	۳	۷۱-۷۲

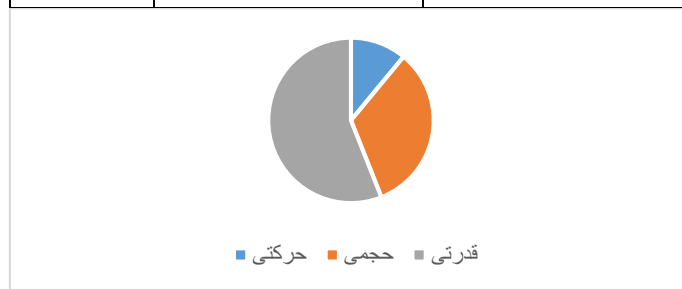
۱-۲-۴-۵-۶	۵	۵	مکه	طور	۲۹
۱	۱	۱	مکه	عَصْر	۳۰
۳، ۲، ۱	۳	۳	مکه	عادیات	۳۱
۴۲	۱	۱	مکه	فاطر	۳۲
۳، ۲، ۱	۳	۵	مکه	فجر	۳۳
۱	۱	۱	مکه	ق	۳۴
۱۷، ۱۰، ۱	۴	۴	مکه	قلم	۳۵
۲، ۱	۲	۲	مکه	قیامة	۳۶
۳، ۲، ۱	۳	۳	مکه	لیل	۳۷
۵۳-۸۹-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸	۵	۱۰	مدینه	مأنده	۳۸
۱۴-۱۶-۱۸	۳	۴	مدینه	مجادله	۳۹
۳۴، ۳۳، ۳۲	۳	۳	مکه	مدثر	۴۰
۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷	۵	۵	مکه	مرسلات	۴۱
۷۱-۶۸	۲	۲	مکه	مریم	۴۲
۴۰	۱	۱	مکه	معارج	۴۳
۲، ۱	۲	۲	مدینه	منافقون	۴۴
۱-۲-۳-۴-۵	۶	۶	مکه	نازعات	۴۵
۱	۱	۱	مکه	نجم	۴۶
۳۸-۵۶-۶۳-۹۱-۹۲-۹۴	۶	۷	مکه	نحل	۴۷
۲۲-۵۳	۲	۴	مدینه	نور	۴۸
۶۲-۶۵	۳	۳	مدینه	نساء	۴۹
۴۹	۱	۲	مکه	نمل	۵۰
۷۵-۷۶	۲	۲	مکه	واقعة	۵۱
۳، ۲	۱	۱	مکه	یس	۵۲
۷۳-۸۵-۹۱-۹۵	۴	۴	مکه	یوسف	۵۳
۵۳	۱	۱	مکه	یونس	۵۴
	۱۴۲	۱۶۷		جمع	

۲-۴. بسامد طرح‌واره‌های حرکتی، قدرتی و حجمی

در آیات سوگند، مفاهیم انتزاعی فراوانی در قالب طرح‌واره‌های تصویری از طرف خداوند بیان شده است. در آیات بررسی شده ۱۱ درصد آیات طرح‌واره‌های حرکتی و ۳۳ درصد طرح‌واره‌های حجمی دارند و ۵۶ درصد نیز، دارای طرح‌واره‌های قدرتی هستند که جداگانه در جدول ذیل نشان داده شده است.

جدول ۲. فهرست طرح‌واره‌های سوگندهای قرآن

نوع طرح‌واره	تعداد	درصد
حرکتی	۱۸	۱۱
حجمی	۵۶	۳۳
قدرتی	۹۳	۵۶
مجموع	۱۶۷	

نمودار ۱. درصد طرح‌واره‌های سوگندهای قرآن

۲-۵. طرح‌واره‌های قدرتی در آیات سوگند

از مجموع آیات سوگند، ۵۷ آیه در طرح‌واره‌های قدرتی قرار دارند که در سه نوع «انسداد»، «تغییر مسیر» و «حذف مانع» بیان می‌شود:

۲-۵-۱. نوع اول: انسداد

در نوع اول سدی در مسیر حرکت ایجاد شده است که نتوان از آن گذشت و حرکت قطع شود. حضرت آدم و حوا(ع) و کافران در این نوع هستند که شیطان به عنوان مانع، سدی ایجاد می‌کند و این انسداد در شکل‌های مختلفی ظاهر می‌شود.

۲-۵-۱-۱. حضرت آدم و حوا(ع)

﴿فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْآتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ﴾ (اعراف: ۲۱/۷-۲۰)؛ «سپس شیطان آن دورا وسوسه کرد تا آنچه را از اندامشان پنهان بود، آشکار سازد و گفت: «پروردگارتان شما را از این درخت نهی نکرده مگر بخاطر اینکه (اگر از آن بخورید،) فرشته خواهید شد، یا جاودانه (در بهشت) خواهید ماند!» و برای آنها سوگند یاد کرد که من برای شما از خیرخواهانم.»

این آیات مربوط به داستان آدم(ع) و حواء است و شیطان مانعی برای انسان قرار گرفته است. شیطان «اضلال» و «گمراه سازی» انسان را بر عهده دارد (مطهری، ۱۳۷۲، ص ۷۱). آنجایی که شیطان مفهومی انتزاعی (خارج از ادراک بشر) است، به عنوان سدی است که از طریق «وَسْوَسَ، خَالِدِيْنَ وَ نَاصِحِيْنَ» بر سر راه انسان خود را خیرخواه معرفی می‌کند!

۲-۵-۱-۱-۱. وَسْوَسَ: نخست شیطان به وسوسه کردن آنان مشغول شد، تا لباس‌های اطاعت و بندگی خدا را از تن آن دو بیرون کند، و عورت آنها را که پنهان بود، آشکار سازد.

۲-۵-۱-۱-۲. خَالِدِيْنَ: شیطان برای گمراهی انسان، بهترین راه را این دید که از عشق و علاقه ذاتی انسان به تکامل و ترقی و «زندگی جاویدان» استفاده کند و هم عذر و بهانه‌ای برای مخالفت فرمان خدا برای آنان بترشد و این تصور را در ذهن آنان ایجاد کرد که نه تنها خوردن از «شجره ممنوعه» زیانی ندارد؛ بلکه موجب عمر جاویدان و یا رسیدن به مقام و درجه فرشتگان خواهد شد.

۲-۵-۱-۱-۳. نَاصِحِيْنَ: شیطان برای اینکه پنجه‌های وسوسه خود را بیشتر و محکمتر در جان آدم و حوا فرو برد، «سوگندهای شدیدی یاد کرد که من خیرخواه شما هستم» (عروسی حویزی، ۱۴۱۵، ج ۲، ص ۱۳). شیطان به نوعی تقریر و اعتمادسازی را که یکی از اهداف سوگند است، با طرح‌واره قدرتی «ناصرحین» ایجاد کرد؛ یعنی شیطان، با سوگندی که خورد، سعی در ایجاد اطمینان در مخاطب، اعتمادسازی و زدودن شک و تردید داشت و خود را خیرخواه آنان معرفی کرد. آدم و حوا(ع) مغلوب وسوسه‌های شیطان شدند و از میوه ممنوعه خوردند. در این آیه با نوع اول طرح‌واره قدرتی روبرو هستیم؛ برای اینکه از مانع عبور نمی‌شود. کلیدواژه این طرح‌واره، لفظ «ناصرحین» است.

۲-۵-۱-۲. کافر

﴿رَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَ رَبِّي لَبِيعْثٌ ثُمَّ لَتُبْعَثُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ (تغابن: ۶۴/۷)؛ «کافران پنداشتند که هرگز برانگیخته نخواهند شد. بگو: آری، به پروردگرم سوگند که همه شما (در قیامت) برانگیخته خواهید شد. سپس، آنچه را عمل می‌کردید، به شما خبر داده می‌شود و این بر خدا آسان است.» خداوند در آیه مورد نظر، سه مانع مهم «رَعَمَ، کفر و انکار معاد» را که کافران از آن عبور نکردند، اینگونه بیان می‌کند:

۲-۵-۱-۲-۱. رَعَمَ: عدم آگاهی مانعی برای سعادت و رستگاری و نجات است و راه ورود به بهشت و متنعم به نعمت‌های الهی، علم و یقین به خدای واحد است. در این آیه، به کسانی اشاره شده است که علم و یقین به خداوند نداشتند و خداوند نیز با سوگندی که در آیه آورده، حق را اثبات کرده است و با تأکید می‌فرماید: آن‌ها را زنده کرده و به سزای اعمالشان می‌رساند. در اینجا هم از مانع گذر نشده است و طرح‌واره قدرتی نوع اول محسوب می‌گردد. کلیدواژه این طرح‌واره، لفظ «رَعَمَ» است.

۲-۵-۱-۲-۲. کفر: در اینجا نیز طرح‌واره قدرتی را داریم. کفر مانع هست و راه گذر از مانع، ایمان به خداوند و روز قیامت و برانگیخته شدن انسان است. طبق این آیه، برای کسانی که نتوانستند از سد کفر گذر کنند، با طرح‌واره قدرتی نوع اول مواجه هستیم.

۲-۵-۱-۲-۳. انکار معاد: کلیدواژه این طرح‌واره قدرتی، کلمه «لَتُبْعَثُنَّ» است. به علاوه، واژه «یسیر» به طرح‌واره قدرتی اشاره می‌کند که در این آیه نیز مانع، انکار معاد بود که این مانع جلوی انسان قرار گرفته است و منکران معاد و گنهکاران بی‌ایمان از این مانع عبور نکردند.

۲-۵-۲. نوع دوم: تغییر مسیر

در این نوع، سد وجود دارد؛ ولی با تغییر مسیر به مسیر ادامه می‌دهد. مانند فردی که مانع تأهل را در مقابل خود می‌بیند؛ ولی آن را سد غیرقابل عبور نمی‌داند و برای ادامه دادن به مسیر، مشکل را دور می‌زند و آن را تحمل می‌کند و یا مانند فردی که در امتحانات پایان ترم شرکت می‌کند و از آن عبور می‌کند. آیاتی که به این نوع اشاره دارد، عبارتند از:

۲-۵-۲-۱. اللَّهُ

﴿لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَ لَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَ احْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ (مانده: ۸۹/۵)؛ «خداوند شما را بخاطر سوگندهای بیهوده (و خالی از اراده)، مؤاخذه نمی‌کند؛ ولی در برابر سوگندهایی که (از روی اراده) محکم کرده‌اید، مؤاخذه می‌نماید. کفاره اینگونه قسم‌ها، اطعام ده نفر مستمند، از غذاهای معمولی است که به خانواده خود می‌دهید یا لباس پوشاندن بر آن ده نفر و یا آزادکردن یک برده و کسی که هیچ‌کدام از اینها را نیابد، سه روز روزه می‌گیرد. این، کفاره سوگندهای شماست به هنگامی که سوگند یاد می‌کنید (و مخالفت می‌نمایید) و سوگندهای خود را حفظ کنید (و نشکنید!)»

یکی از سبب نزول‌های آیه، جریان عثمان بن مظعون بود که قسم یاد کرد، آمیزش جنسی را با همسر خویش ترک گوید و به عبادت بپردازد. پیامبر اکرم (ص) پس از شنیدن چنین سوگندی او را از این سوگند نهی فرمودند (مکارم شیرازی، ۱۳۷۴، ج ۵، ص ۳۵). کلیدواژه این طرح‌واره قدرتی عبارتند از:

۲-۵-۲-۱-۱. یُؤَاخِذُكُمْ: بر اساس آیه یادشده، خداوند انسان را به دلیل سوگندهای بیهوده مؤاخذه نمی‌کند؛ ولی در برابر سوگندهای محکم مؤاخذه می‌نماید.

۲-۵-۲-۱-۲. اللغو: منظور از «اللغو فی ایمانکم»، سوگندهایی است که بدون اندیشه و تصمیم قلبی در زبان پیشی می‌گیرد. (طالقانی، ۱۳۶۲، ج ۲، ص ۱۴۱).

۲-۵-۲-۱-۳. احفظوا: جمله «احفظوا ایمانکم» در این آیه، اشاره به حفظ سوگند است و مربوط به سوگندهایی است که از روی اراده باشد که لازم است انسان آن را نشکند و حفظ کند و پای بند آن باشد. مصداق این آیه، افرادی هستند که سوگند با اراده یاد می‌کنند، مانع سوگند یادکردن است. در این حالت، انسان تغییر مسیر داده و به جای شکستن سوگند، آن را تحمل کرده و سوگند خود را حفظ می‌کند.

۲-۵-۲-۲. شهادت دهندگان عادل

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْسِبُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ اُرْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذًا لَمِنَ الْأَثِمِينَ﴾ (مانده: ۱۰۶/۵)؛ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که مرگ یکی از شما فرا رسد، در موقع وصیت باید از میان شما، دو نفر عادل را به شهادت بطلبید یا اگر مسافرت کردید و مصیبت مرگ شما فرا رسید (و در آن جا مسلمانی نیافتید)، دو نفر از غیر خودتان را به گواهی بطلبید و اگر به هنگام ادای شهادت، در صدق آنها شک کردید، آنها را بعد از

نماز نگاه می‌دارید تا سوگند یاد کنند که: «ما حاضر نیستیم حق را به چیزی بفروشیم، هر چند در مورد خویشاوندان ما باشد و شهادت الهی را کتمان نمی‌کنیم که از گناهکاران خواهیم بود!».

در این آیه با نوع دوم طرح‌واره قدرتی مواجه هستیم که وقتی شهادت دهندگان عادل، برای اثبات حق شهادت الهی را کتمان نکردند، تغییر مسیر دادند و از مانع عبور کردند و از گناهکاران نشدند. کلید واژه این طرح‌واره عبارتند از:

۲-۵-۲-۲-۱. ذُوا عَدْلٍ: منظور از «عدل» در اینجا همان عدالت به معنی پرهیز از گناه کبیره و مانند آن است؛ ولی این احتمال در معنی آیه نیز هست که مراد از عدالت، «امانت در امور مالی» و عدم خیانت باشد، مگر اینکه با دلایل دیگر ثابت شود که شرایط بیشتری در چنین شهادی لازم است (مکارم شیرازی، ۱۳۷۴، ج ۵، ص ۱۱۶).

۲-۵-۲-۲-۲. اَزْبَتْهُمْ: «ریب» به معنای شک و تردید است که به هنگام ادای شهادت، در صدق آن دو نفر اتفاق می‌افتد.
 ۲-۵-۲-۲-۳. الْأَثْمِين: مراد از «اثم» خیانت و ارتکاب گناه است؛ یعنی آن دو شهادی که از جهت وصیت به میت نزدیک هستند، با دروغ و خیانت خود بر اولیای میت خیانت کردند (طباطبایی، ۱۴۱۷، ج ۶، ص ۲۶۶).

۲-۵-۲-۳. فرزندان حضرت یعقوب (ع)

﴿قَالُوا أَإِنَّكَ لَأَنْتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَ هَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَ يَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ آتَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ﴾ (یوسف: ۹۰-۹۱)؛ «گفتند: آیا تو همان یوسفی؟! گفت: (آری)، من یوسفم و این برادر من است! خداوند بر ما منت گذارد. هر کس تقوا پیشه کند و شکیبایی و استقامت نماید (سرانجام پیروز می‌شود)؛ زیرا خداوند پاداش نیکوکاران را ضایع نمی‌کند! گفتند: به خدا سوگند، خداوند تو را بر ما برتری داده و اما ما گنهکاریم.»

در داستان حضرت یوسف (ع)، برادرانش سوگند خوردند و گفتند: خداوند تو را به سبب تقوا، صبر و داشتن روش نیکوکاران بر ما برتری داده است و اما وضع ما که عاصی و گنهکاریم آن است که دلیل و خوار شدیم. یوسف به آنها گفت: حال دیگر، من شما را به آنچه در گذشته انجام داده‌اید، سرزنش نمی‌کنم. خداوند شما را بیامرزد. این پیراهن مرا ببرید و بر صورت پدرم بیندازید تا بینایی‌اش برگردد (یوسف: ۹۲-۹۳).

در اینجا حضرت یوسف (ع) از نیکوکاران است و برادرانش به دلیل گناهی که انجام دادند، جزء خطاکاران هستند. در این آیه با نوع دوم طرح‌واره قدرتی مواجه هستیم که حضرت یوسف (ع)، برادران خطاکار خود را که مانع بودند، حذف نکرد؛ بلکه تغییر مسیر دادند تا دیگر از گناهکاران نباشند. کلیدواژه این طرح‌واره عبارتند از:

۲-۵-۲-۳-۱. الْمُحْسِنِينَ: مصداق بارز آن حضرت یوسف (ع) است که به دلیل تقوا و شکیبایی و استقامت، از جمله نیکوکاران قرار گرفت.

۲-۵-۲-۳-۲. آتَرَكَ: به معنی برتری دادن است که خداوند یوسف (ع) به سبب تقوا، صبر و داشتن روش نیکوکاران برتری داده است (طبرسی، ۱۳۷۲، ج ۳، ص ۲۴۵).

۲-۵-۲-۳-۳. خَاطِئِينَ: وقتی یوسف، نامه یعقوب (ع) را بر گوشه تخت نهاد و آن را خواند، گریه بر وی غلبه کرده، بر چشم نهاده و روی به برادران کرد و خطایشان را گوشزد نمود و گفت: ای برادران من آیا دیدید که چه کردید با یوسف و برادر او وقتی که شما نادانان بودید و یوسف را دور از پدر گردانیدید و او را در چاه انداختید و او را به ثمن بخش فروختید و بنیامین را خوار و بی‌مقدار و بی‌اعتبار می‌داشتید؟! (کاشانی، ۱۳۳۶، ج ۵، ص ۷۵). برادران نیز به خطای خود اعتراف کردند.

۲-۵-۳. نوع سوم: حذف مانع

در این نوع، سوژه سدّ و مانع را از مسیر حرکت خویش برمی‌دارد و به حرکت خود ادامه می‌دهد؛ مانند فردی که مانع کنکور را سر راه خود می‌بیند؛ ولی از طریق استعدادهای درخشان این سدّ را حذف می‌کند و به حرکت خود ادامه می‌دهد. در سوگندهای قرآنی زیر نیز این نوع قابل تصور است:

۲-۵-۳-۱. اللَّهُ

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾ (تحریم: ۱/۶۶-۲)؛ «به نام خداوند بخشنده بخشایشگر ای پیامبر! چرا چیزی را که خدا بر تو حلال کرده بخاطر جلب رضایت همسرانت بر خود حرام می‌کنی؟! و خداوند آمرزنده و رحیم است. خدا برای شما گشودن سوگندهایتان را مقرر داشته است. خداست یاور شما و اوست دانا و حکیم».

در این آیه خداوند به پیامبر اکرم(ص) توصیه می‌کند که ای پیامبر برای چه حرام می‌کنی آنچه را که خداوند برای تو حلال کرده است (مصطفوی، ۱۳۸۰، ج ۱۶، ص ۱۵۵). خداوند راه نجات از این گونه سوگندها را که مانع شده بود برای انسان، هموار ساخته است. سوژه پیامبر اکرم(ص) است، مانع نیز سوگند می‌باشد که سدّی برای استفاده از مواهب دنیوی شده است و با حذف این مانع توسط خداوند، مسیر استفاده باز می‌شود. کلیدواژه این طرح‌واره عبارتند از:

۲-۵-۳-۱-۱. تُحَرِّمُ: بر اساس آیه پیامبر(ص) قصد داشت آنچه را که خدا بر او حلال کرده است، بخاطر جلب رضایت همسرانش بر خود حرام کند.

۲-۵-۳-۱-۲. فَرَضَ: خداوند بازکردن سوگندها را مقرر کرده و طبق علم و حکمتش مشکل را برای انسان گشوده است.

۲-۵-۳-۱-۳. تَحِلَّةٌ: «تَحِلَّةٌ» (مصدر باب تفعیل) به معنی حلال کردن است و یا به تعبیر دیگر، کاری که گره قسم یعنی «کفاره» را بگشاید و آن در مواردی است که ترک آن عمل مرجوح باشد (مکارم شیرازی، ۱۳۷۴، ج ۲۴، ص ۲۷۵).

۲-۵-۳-۲. الْمُخْلِصِينَ

﴿فِعِزَّتِكَ لِأَعْوِبَتِهِمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ﴾ (ص: ۳۸ / ۸۲)؛ «به عزت سوگند، همه آنان را گمراه خواهم کرد، مگر بندگان خالص تو، از میان آن‌ها.»

این آیه به داستان حضرت آدم و حوا و دشمنی ابلیس با آنان اشاره دارد. وقتی که ابلیس گفت: ای پروردگار من! پس مهلت ده مرا و ممیران مرا تا روز بعث و برانگیخته شدن مردمان. خدای تعالی بدو گفت: تا روز مشخصی به تو مهلت داده می‌شود. ابلیس گفت: پس قسم به غالبیت و قهاریت تو که همه اولاد آدم را گمراه می‌گردانم مگر بندگان که حق تعالی ایشان را برای دین و طاعت خود پاک کرده باشد مانند انبیا و اوصیا(ع) (شریف لاهیجی، ۱۳۷۳، ج ۳، ص ۸۴۷). این آیه با نوع سوم طرح‌واره قدرتی همخوانی دارد؛ زیرا «مخلصین» به واسطه اخلاص خود مانع را حذف می‌کنند و فریب شیطان را نمی‌خورند. کلیدواژه این طرح‌واره عبارت است از:

۲-۵-۳-۲-۱. عِزَّتِكَ: سوگند ابلیس است که قسم به عزت و قهاریت خداوند می‌خورد.

۲-۵-۳-۲-۲. لِأَعْوِبَتِهِمْ: شیطان و وسوسه‌های او مانع هدایت یافتن انسان است و راه گذر از آن، توجه نکردن به وسوسه‌های اوست.

۲-۵-۳-۲-۳. الْمُخْلِصِينَ: مخلصین کسانی هستند که مانع را حذف می‌کنند؛ اما بعضی از انسان‌ها که مخلص نیستند، فریب وسوسه‌های شیطان را خورده و گمراه می‌گردند.

۲-۵-۳-۳. حضرت ابراهیم(ع)

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ... وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ﴾ (انبیاء: ۲۱/ ۵۱ و ۵۷)؛ «ما وسیله رشد ابراهیم را از قبل به او دادیم و از (شایستگی) او آگاه بودیم... و (ابراهیم گفت:) به خدا سوگند که چون شما بروید، چاره این بتانتان را خواهم کرد.»

حضرت ابراهیم(ع) از مانع (بُت) عبور کرد و بت پرستانی مانند قوم آن حضرت از این مانع عبور نکردند. کلیدواژه این طرح‌واره قدرتی عبارتند از:

۲-۵-۳-۳-۱. رُشْدَهُ: «رشد» در اصل به معنی راه‌یافتن به مقصد است و در اینجا، اشاره به حقیقت توحید است که ابراهیم از سنین کودکی از آن آگاه شده بود و یا اشاره به هرگونه خیر و صلاح به معنی وسیع کلمه است (مکارم شیرازی، ۱۳۷۴، ج ۱۳، ص ۴۲۸).
۲-۵-۳-۳-۲. لَأَكِيدَنَّ: لفظ «کید» به معنی تدبیر و چاره‌جویی پنهانی علیه کسی و به ضرر اوست. سیاق داستان و طبع این کلام اقتضا دارد که جمله «و تَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ» به معنای تصمیم قطعی حضرت ابراهیم(ع) علیه بتها باشد و اینکه فرمود: «بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ» دلالت دارد بر اینکه مردم آن شهر گاه‌گاهی دسته‌جمعی به بیرون شهر می‌رفتند، حال یا عیدشان بوده و یا مراسمی دیگر و در آن روز شهر خالی می‌شده و ابراهیم(ع) می‌توانست از این فرصت استفاده کرده و نقشه خود را عملی کند (طباطبایی، ۱۴۱۷، ج ۱۴، ص ۴۲۱).

۲-۵-۳-۳-۳. أَصْنَامَكُمْ: منظور بت‌های بت پرستان است که مانعی برای هدایت انسان‌ها بود و حضرت ابراهیم(ع) دنبال حذف آن بود.

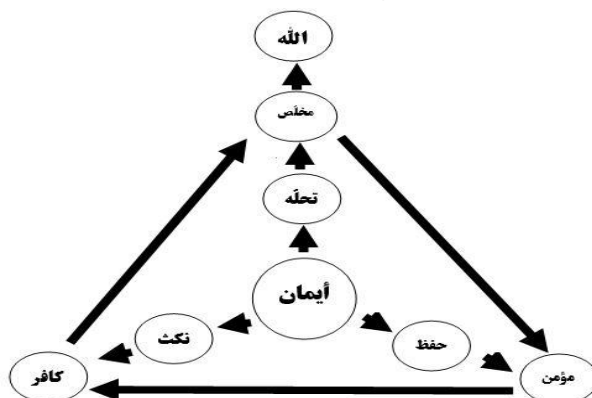
۳. تحلیل داده‌ها

ابتدا مفهوم‌سازی سوگندهای قرآن کریم بر اساس یکی از واژه‌های سوگند که «ایمان» است، بیان شده و سپس، مفهوم‌سازی بر پایه مقوله قدرتی توضیح داده می‌شود.

۳-۱. مفهوم‌سازی سوگندهای قرآن کریم بر اساس واژه «ایمان»

«ایمان» یکی از واژه‌هایی است که برای سوگندهای قرآنی در نظر گرفته شده است که می‌توان برای سه نوع طرح‌واره قدرتی در نظر گرفت. برای سوژه انسان، مانع «نَكُتُوا إِيمَانَهُمْ» [شکستن سوگند] دانمأ بین مؤمن، کافر و مخلص وجود دارد و از طریق شیطان، کافر در نوع انسداد قرار می‌گیرد. «احْفَظُوا إِيمَانَهُمْ» برای مؤمن از نوع تغییر مسیر بوده و «تَجَلَّأَ إِيمَانِكُمْ» برای خداوند از نوع حذف مانع است.

مدل مفهومی ۱: طرح‌واره قدرتی بر اساس واژه «ایمان»

۲-۳. مفهوم‌سازی تأثیر سوگندهای قرآن در نظام هدایت بر مبنای مقوله قدرتی

به منظور درک بیشتر نظام هدایت بر مبنای مقوله قدرتی، سوگندهای قرآنی را با دقت و تأمل مطالعه شده تا طرح‌واره‌های مهم استخراج گردد. آنگاه، سعی در استخراج واژه‌های مهم و تعیین‌کننده طرح‌واره‌ها در آیات سوگند نموده و بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده، تعدادی کلمات معنادار بدست آمده است که با روش تحلیل مضمون در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۳. نظام هدایت بر مبنای مقوله قدرتی در قرآن کریم

آیات سوگند	طرح‌واره	مقوله	ابعاد	
﴿وَقَاسَمُهُمَا إِيَّيْ لَكُمْ لَمِنَ النَّاصِحِينَ﴾ (اعراف: ۲۱/۷)	ناصِحِينَ	خیرخواهی و اعتماد سازی	تقریر	
	اِزْتَبْتُمْ	زدودن شک و تردید		
﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ﴾ (تغابن: ۷/۶۴)	لَتُبْعَثُنَّ	برانگیخته شدن	اثبات حق	
	أَحَقُّ	سزاوارتر بودن ترس از خداوند		
	﴿احْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ (مانده: ۸۹/۵)	احْفَظُوا		حفظ سوگند
﴿قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ آتَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ﴾ (یوسف: ۹۱ و ۹۰/۱۲)	آتَرَكَ	یوسف (ع)	بزرگداشت	
	تَحِلَّةٌ	پیامبر (ص)		
	﴿تَاللَّهِ لَا كَيْدَ لَنَا أَصْنَامُكُمْ بَعْدَ أَنْ نُوَلِّوا مُدْبِرِينَ﴾ (انبیاء: ۵۷ و ۵۱/۲۱)	لَا كَيْدًا		ابراهیم (ع)
	﴿فِعْرَتِكَ لِأَعْوَابِهِمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُحْلَصِينَ﴾ (ص: ۸۲/۳۸)	مُحْلَصِينَ		مخلصین

طبق جدول بالا، از طرح‌واره‌های مهم سوگندهای قرآنی، سه مضمون «تقریر، اثبات حق و بزرگداشت» به دست آمده است. نخستین مضمون تقریر و اعتمادسازی است که یکی از اهداف استفاده از سوگند است. در این خصوص، شیطان از طرح‌واره قدرتی

«ناصحین» برای این موضوع استفاده کرد و با سوگندی که خورد، سعی در ایجاد اطمینان در مخاطب، اعتمادسازی و زدودن شک و تردید داشت و خود را خیرخواه حضرت آدم و حوا معرفی کرد. همچنین، شهادت دهندگان عادل برای زدودن شک و تردید باید سوگند یاد کنند.

طرح‌واره‌های قدرتی مانند «لَتُبْعَثُنَّ»، «أَحَقُّ» و «أَحْفَظُوا» در آیات سوگند، برای تحقیق و تأکید کلام و اثبات حق استفاده می‌شود. تحلیل واژگانی مانند «تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ»، «لَا كَيْدَنَّ أَصْنَامِكُمْ»، «أَتْرَكَ» و «مُخْلِصِينَ»، بزرگداشت امور مقدس و شریفی همچون پیامبر اکرم (ص)، حضرت ابراهیم (ع)، حضرت یوسف (ع) و مخلصین را ترسیم می‌نمایند.

نتیجه‌گیری

در این تحقیق تلاش شد، مفهوم‌سازی شناختی سوگندهای قرآن بر مبنای مقوله قدرتی، در آیات قرآن کریم شامل ۱۶۷ رویداد در ۱۴۲ آیه از ۵۴ سوره بررسی شود که نتایج زیر بدست آمد:

۱. مقوله قدرتی یکی از انواع طرح‌واره‌های تصویری است که مهم‌ترین بنیان‌های ساختار مفهومی سوگندهای قرآن می‌باشند و دارای سه نوع «انسداد»، «تغییر مسیر» و «حذف مانع» است.

۲. با توجه به فراوانی طرح‌واره‌ها، ۵۶ درصد آیات سوگند دارای طرح‌واره قدرتی است که بیشترین فراوانی را نسبت به طرح‌واره‌های دیگر دارد و بیانگر این است که سوگندهای قرآن کریم، نیروهایی برای هدایت انسان محسوب می‌شوند و تصویرسازی مقوله قدرتی در سوگندهای کتاب الهی بیشتر از مقوله حرکتی و حجمی است.

۳. مهم‌ترین طرح‌واره‌های قدرتی سوگندهای قرآن کریم عبارتند از: «وَسْوَسَ، خَالِدِينَ، نَاصِحِينَ، زَعَمَ، كَفَرَ، نَكَثَ أَيْمَانَ، طَعَنَ، هَمُوا، يُؤَاخِذُكُمْ، اللَّعْوِ، أَحْفَظُوا، ذُوا عَدْلٍ، اِزْتَبْتُمْ، الْأَيْمِينَ، الْمُحْسِنِينَ، أَتْرَكَ، خَاطِبِينَ، تُحَرِّمُ، فَرَضَ، تَحِلَّةَ، الْمُخْلِصِينَ، عَرَّتِكَ، لِأَعْوِينَ، الْمُخْلِصِينَ، رُشِدَهُ، لَا كَيْدَنَّ، أَصْنَامِكُمْ».

۴. در مفهوم‌سازی سوگندهای قرآن کریم، شیطان از طریق «وَسْوَسَ، خَالِدِينَ و نَاصِحِينَ» بر سر راه انسان قرار می‌گیرد و با وسوسه، انسان را تحریک می‌کند و همیشه در کمین او نشسته است تا او را گمراه کند و با وعده خلود، خود را خیرخواه معرفی می‌کند. کافران و منافقان از شیطان پیروی می‌کنند و از مانع عبور نمی‌کنند و در نوع انسداد قرار می‌گیرند. مؤمنان و افراد عادل به کمک خداوند، تغییر مسیر داده و از موانع عبور کرده و در نوع تغییر مسیر قرار می‌گیرند. مخلصین به مدد الله و فرشتگان موانع را حذف می‌کنند که حضرت ابراهیم (ع) و پیامبر اکرم (ص) نمونه‌هایی از مخلصین هستند که خداوند در آیات سوگند، از آنها یاد کرده است. بنابراین، موانعی که خداوند برای انسان قرار داده، لازمه هدایت و اختیار انسان است و شیطان به عنوان منشأ موانع، فقط وسوسه می‌کند نه اینکه انسان را مجبور کند.

۵. «ایمان» به عنوان واژه‌ای که برای سوگندهای قرآنی در نظر گرفته شده است، برای سه نوع طرح‌واره قدرتی سه حالت تصور شده است: «نَكثُوا أَيْمَانَهُمْ» از طریق شیطان، کافر و منافق در نوع انسداد قرار گرفتند. «أَحْفَظُوا أَيْمَانِهِمْ» برای مؤمن از نوع تغییر مسیر است و برای خداوند «تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ» نوع حذف مانع می‌باشد.

۶. از طرح‌واره‌های مهم سوگندهای قرآنی، سه مضمون «تقریر، اثبات حق و بزرگداشت» به دست آمده است. نخستین مضمون تقریر و اعتمادسازی است که یکی از اهداف استفاده از سوگند است. در این خصوص، شیطان از طرح‌واره قدرتی «ناصحین» برای این موضوع استفاده کرد. طرح‌واره‌های قدرتی مانند «لَتُبْعَثُنَّ»، «أَحَقُّ» و «أَحْفَظُوا» در آیات سوگند، برای تحقیق و تأکید کلام و اثبات حق استفاده می‌شود.

تحلیل واژگانی مانند «تَحَلَّةَ أَيْمَانِكُمْ»، «لَا كَيْدَ لَكُمْ»، «أَتْرَكَ» و «مُخْلِصِينَ»، بزرگداشت امور مقدس و شریفی همچون پیامبر اکرم (ص)، حضرت ابراهیم (ع)، حضرت یوسف (ع) و مخلصین را ترسیم می‌کند.

منابع و مآخذ

- قرآن کریم. (۱۳۷۳). ترجمه ناصر مکارم شیرازی، چاپ: دوم، دار القرآن الکریم.
- آبادی، فاطمه؛ فتاحی‌زاده، فتحیه و افراشی، آریتا. (۱۴۰۰). مفهوم‌سازی تأثیر شیطان/ ابلیس در نظام هدایت/ ضلالت بر مبنای مقوله حرکت در قرآن کریم: رویکرد شناختی. زبان پژوهی، ۱۳(۳)، ۴۰-۲۵۷. <https://doi.org/10.22051/JLR.2020.32384.1897>
- آلوسی، سید محمود. (۱۴۲۶). روح المعانی. دار الحدیث.
- ابراهیم پور، داود؛ نجاریان، ماجد و حبیب الهی، مهدی. (۱۴۰۲). مفهوم‌سازی تأثیر سوگند در نظام هدایت بر مبنای مقوله حجمی در قرآن کریم. سراج منیر، ۱۴(۲)، ۴۷-۲۶. <https://doi.org/10.22054/ajsm.2023.72487.1908>
- اسودی، علی و آزمون علی‌آباد، سلمان. (۱۴۰۲). بررسی شناختی طرح‌واره‌های تصویری در داستان موسی ع و خضر ع در قرآن. لسان مبین (پژوهش ادبی عربی)، ۱۴(۳)، ۵۱-۲۴. <https://doi.org/10.30479/LM.2022.17163.3395>
- پاکتچی، احمد. (۱۳۹۵). بحث‌های تاریخی و فرهنگی و معناشناسی قسم‌های قرآن کریم. مطالعات تاریخی قرآن و حدیث، ۲۲(۲)، ۶۰-۳۷. <https://dori.net/dor/20.1001.1.17358701.1395.22.60.2.6>
- پاکتچی، احمد؛ محمدحسین شیرزاد و محمدحسن شیرزاد. (۱۳۹۸). تحلیل زبانشناختی-بین‌الادیانی از آنگاه نذر در قرآن کریم، کتاب قیم، ۹(۱)، ۲۰-۷.
- پورابراهیم، فائقه و کرد زعفرانلو، عالیبه. (۱۳۹۸). بررسی طرح‌واره‌های تصویری جانسون در آیات توصیف‌کننده دوزخ و بهشت در چارچوب معناشناسی شناختی. ذهن، ۲۰(۳)، ۷۹-۱۱۹. <https://doi.org/10.22054/ajsm.2023.72487.1908>
- جانسون، مارک و لیکاف، جورج. (۱۳۹۸). استعاره‌هایی که با آن زندگی می‌کنیم. ترجمه: هاجر آقا ابراهیمی، علمی.
- دریس، فاطمه؛ ویسی، الخاص؛ گرجیان، بهمن و شرفی، ساسان. (۱۳۹۸). بررسی تطبیقی رویکرد معناشناختی مفسرین و رویکرد زبان‌شناسی شناختی در درک آیات مرتبط با سوره‌های مکی و مدنی. پژوهش‌های ادبی قرآنی، ۷(۲)، ۲۶-۸۷. <https://dori.net/dor/20.1001.1.23452234.1398.7.2.4.4>
- راسخ‌مهند، محمد. (۱۳۹۴). درآمدی بر زبانشناسی شناختی، نظریه‌ها و مفاهیم. سمت.
- سعود، سلیمان بن علی. (۱۴۲۵). من اسرار القسم فی القرآن الکریم. مجله جامعه ام‌القری لعلوم الشریعة و اللغة العربیة و آدابها، شماره ۱۹، ۵۷۱-۵۵۳.
- سعیدی روشن، محمدباقر. (۱۳۹۶). جستاری در معناشناسی شناختی و کارایی آن در قرآن کریم. مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی، ۱۱(۱)، ۶۳-۹۷.
- شاملی، نصرالله و محمدرضایی، علی. (۱۳۹۰). بلاغت سوگند در قرآن کریم. پژوهش‌های اسلامی، ۱۵(۱)، ۷-۱۱۳.
- صفوی، کورش. (۱۳۸۳). درآمدی بر معنی‌شناسی. سوره مهر.
- طباطبایی، محمدحسین. (۱۴۱۷). المیزان فی تفسیر القرآن. دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم.
- طبرسی، فضل بن حسن. (۱۳۷۲). مجمع‌البیان فی تفسیر القرآن. ناصر خسرو.
- فروهر، نصرت‌الله. (۱۳۹۰). نگاهی به پیشینه سوگند و تقدس. ره‌آورد گیل، ۸(۱۶)، ۱۷-۱۶۳.
- گلدانی، زهرا و ناصح، علی احمد. (۱۴۰۱). مؤلفه‌های معنایی واژه "سعی" در قرآن کریم. کتاب قیم، ۱۲(۲)، ۲۷-۴۷. <https://doi.org/10.30512/kq.2021.16532.3065>
- مطهری، مرتضی. (۱۳۷۲). عدل الهی. صدرا.
- مظفری، سودابه؛ اسودی، علی و زریوند، نیلوفر. (۱۳۹۹). تحلیل سوره کهف بر پایه رویکرد معناشناسی شناختی. لسان مبین، ۱۲(۲)، ۴۲-۵۷. <https://doi.org/10.30479/Im.2020.13995.3093>
- مکارم شیرازی، ناصر. (۱۳۷۴). تفسیر نمونه. دار الکتب الاسلامیة.
- نسفی، نجم‌الدین عمر بن محمد. (۱۳۶۷). تفسیر نسفی. سروش.

نقی‌زاده، محمود و اورکی، غلامحسین. (۱۳۹۵). تحلیل شناختی ساختار مفهومی قرآن در چارچوب نظریه فضاهای ذهنی فوکونیه. ذهن، ۱۷(۱)، پیاپی: ۶۵، ۱۲۱-۱۴۲.

نیلی پور، رضا. (۱۳۹۴). زبان‌شناسی شناختی، دومین انقلاب معرفت شناختی در زبان شناسی. هرمس.

References

The Holy Quran.

- Abadi, Fatemeh., Fattahizadeh, Fathieh, & Efrashi, Azita. (2021). Conceptualizing the influence of Satan Iblis in the system of guidance as stated in the Holy Quran with a cognitive approach, *Journal of Language Research*, 13(3), 258-282. [In Persian] <https://doi.org.10.22051/JLR.2020.32384.1897>
- Alousi, Mahmood. (2005). *Rouh al-Ma'ani*. Cairo: Dar al-Hadith. [In Arabic]
- Asvadi, Ali, & Azmoon Aliabad, Salman. (2023). A Cognitive Study of Image Schemas in the Quranic Story of Moses and Khader. *Journal of Lisan-e Mubīn (Research in Arabic Language and Literature)*, 14(3), 1-24. [In Persian] <https://doi.org.10.30479/LM.2022.17163.3395>
- Deris, Fateme., Waisi, Alkhas, Gorjian, Bahman, & Sharafi, Sasan. (2019). A comparative study of the semantic approach of commentators and the cognitive linguistic approach in understanding verses related to Meccan and Medinan surahs. *Journal of Quranic Research*, 7(2), 67-87. [In Persian] <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.23452234.1398.7.2.4.4>
- Ebrahimpour, Davood., Najjarian, Majed, & Habibullahi, Mahdi. (2023). Understanding the effect of swearing in the guidance system based on the containment category in the Holy Quran. *Journal of Seraj-e Monir*, 14(2), 1-26. [In Persian] <https://doi.org.10.22054/ajsm.2023.72487.1908>
- Forouhar, Nosratallah. (2012). Research on oath and sanctity. *Journal of Rahavard Ghel*, 8(16), 163-188. [In Persian]
- Gholdani, Zahra, & Ahmad Naseh, Ali. (2022). Semantic components of the word Sa'i in the Holy Quran. *Journal of Ketab-e Qayyem*, 12(27), 47-66. [In Persian] <https://doi.org.10.30512/KQ.2021.16175.3015>
- Johnson, Mark. (2005). *The metaphors we live by* (translated by Hajar Agha Ebrahimi). Elmi Publications. [In Persian]
- Makarem Shirazi, A. (2010). *Nemoneh Interpretation*. Tehran: Dar al-Kutub. [In Persian]
- Motahari, Morteza. (1993). *Devine Justice*. Sadra. [In Persian]
- Mozaffari, Soudabeh, Asvadi, Ali, & Zarivand, Niloofer. (2020). The Analysis of the Meaning of Surah "Kahf" with a Cognitive Semantics Approach. *Journal of Lisān-i mubīn (Research in Arabic language and literature)*, 12(2), 41-57. [In Persian] <https://doi.org.10.30479/Im.2020.13995.3093>
- Naghizadeh, Mahmood & Ouraki, Gholamhassan. (2017). Analysis of the conceptual structure of the Quran. *Journal of Mind*, 17(1), 121-142. [In Persian]
- Naghizadeh, Mahmood, & Oraki, Gholamhassan. (1996). Cognitive analysis of the conceptual structure of the Quran based on Fauconnier's theory of mental space. *Journal of Mind*. 17(1) 121-142. [In Persian]
- Nasafi, Najmodin. (1988). *Nasafi Interpretation*. Soroosh. [In Persian]
- Nilipoor, Reza. (2016). *Analysis of cognitive linguistics*. Tehran: Hermes. [In Persian]
- Pakatchi, Ahmad. (2016). Historical and cultural discussions and semantics of the verses of the Holy Quran, *Journal of Historical Studies of the Quran and Hadith*. 22(2), 37-64. [In Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.17358701.1395.22.60.2.6>
- Pakatchi, Ahmad., Shirzad, Mohammad Hossein, & Shirzad, Mohammad Hassan. (2019). Interfaith Linguistic Analysis of the concept of 'Vows' in the Holy Quran. *Journal of Ketab-e Qayyem*, 9(1), 7-28. [In Persian]
- Poorebrahim, Faegheh, & Korde Zafaranloo, Alieh. (2019). An examination of Johnson's image schemas in verses describing hell and heaven within the framework of cognitive semantics. , *Journal of Mind*, 20(3), 119-152. [In Persian]
- Rasekh Mohammad, Mohammad. (2015). *An introduction to cognitive linguistics, theories and concepts*. Samt. [In Persian]

Safavi, Kouros. (2004). *An introduction to semantics*. Tehran: Sooreh Mehr. [In Persian]

Saidiroshan, Mohammadbagher. (2017). An Inquiry into Cognitive Semantics and Its Functionality in the Holy Quran. *Journal of Quranic studies and Islamic Culture*, 1(1), 63-97. [In Persian]

Shameli, Nasrallah, & Mohammadrezai, Ali. (2012). Oath rhetoric in the Holy Quran. *Journal of Quran Research*, 5(1), 113-130. [In Persian]

Soud, Soleiman bin Ali, Men Asrar Al-Shaksi in Al-Qur'an al-Karim. *Journal of Jameate Omolghora Leoloome ashariat*, 19, 553-571. [In Arabic]

Tabatabai, M. H. (1997). *Al-Mizan Interpretation of the al-Quran*. Qom: Jami'a-yi. [In Arabic]

Tabresi, Fazl. (1993).. *Majma' al-Bayān fī Tafṣīr al-Qur'ān*. Naser Khosrov. [In Arabic]